

TÜKETİCİ İŞLEMLERİNDE AYIBIN SEBEP OLDUĞU ZARARLARDAN SATICININ KUSURSUZ SORUMLULUĞU

(Avrupa Adalet Divanı'nın 16.6.2011 tarihli, birleştirilen
C-65/09 ve C-87/09 numaralı dava dosyalarına ilişkin hükmü)

(Çev.) Dr. Ahmet Hakan DAĞDELEN*

Öz

Aşağıdaki hükmünde Avrupa Adalet Divanı iki temel soru ile ilgilenmektedir: Bunlardan biri, satıcının kusuru olmadığı bir durumda, tüketicinin ayıp sonucu sözleşme ile kurulan edimler arası sübjektif dengeyi aşan zararını karşılamak ile yükümlü mü olduğuna ilişkindir. İkinci soru ise, satıcının, tüketici tarafından seçilen ikame teslimi/değiştirme tedbirini, bu tedbirin namakul masraflar doğuracağı gerekçesiyle yerine getirmekten kaçınabilecek mi olduğuna ilişkindir. Mahkeme ilk soruyu, seçilen tedbirin tüketici üzerinde bir yük ve fazla sıkıntı doğurmadan yerine getirilmesi gerektiği, satıcının kusurlu olsun veya olmasın sözleşmeye aykırı bir mal teslim etmiş olması olgusu ve satıcının çıkarlarının Yönerge kapsamında yeterince korunduğu temelinde olumlu cevaplamaktadır. Mahkeme ikinci soruyu ise ıslahın olayda mümkün olmamasından hareketle olumsuz cevaplarken, tüketiciye ilk soruya ilişkin sunduğu gerekçe ile çelişkili görünen bir yük bindirilmesine izin vererek, bu hususta satıcıya yüklenerek masraflarda bir indirimle gidilebileceğini ifade etmektedir. Bununla beraber, hüküm vardığı sonuç ile adil görünmektedir.

Anahtar Kelimeler

Tüketicinin korunması, tüketim malları satımı ve bunlara ilişkin garantiler, 1999/44 sayılı Yönerge'nin 3. maddesinin 2. ve 3. fıkraları, tek tebdir türü olarak ayıplı malların değiştirilmesi/ikame edilmesi, tüketici tarafından hazırda

* İstanbul Barosuna kayıtlı Avukat (e-posta: hkndgd@gmail.com) (Çevirinin Geliş Tarihi: 11.04.2018) (Çevirinin Hakemlere Gönderim Tarihleri: 12.04.2018-16.04.2018/Çeviri Kabul Tarihleri: 23.05.2018-24.07.2018)

kurulumu yapılmış ayıplı mal, satıcının ayıplı malı kaldırması ve ikame malı kurması borcu, mutlak ölçüsüzlük, sonuçlar

STRICT LIABILITY OF THE SELLER FOR DAMAGES CAUSED AS A RESULT OF DEFECTIVE GOODS IN CONSUMER TRANSACTIONS

Abstract

The following judgment of the European Court of Justice deals with two main questions. The first question is whether the seller who is not in fault is obliged to compensate the loss of the consumer which exceeds the subjective equivalence between the obligations of the parties arising from the contract. The second question is whether the seller is able to refuse to replace goods not in conformity on the ground that replacement would impose unreasonable costs on him. The court answers the first question in the affirmative on the following grounds: The demanded remedy had to be completed without any burden on the consumer and any significant inconvenience to the consumer; even assuming that the non-conformity of goods did not result from the fault of the seller, the fact remained that by delivering goods not in conformity the seller failed correctly to perform the obligation; the seller's financial interests were sufficiently protected by the Directive. Regarding the second question, the court denies such a possibility for the seller where the repair is not possible. However, the court also allows to imply costs on the consumer, while enabling reduction in the reimbursement, which seems to be contradictory since the court requests that a remedy had to be completed without any burden on the consumer. In conclusion, however, the ruling seems fair.

Keywords

Consumer protection, sale of consumer goods and associated guarantees, Directive 1999/44/EC – Article 3 (2) and (3), replacement of defective goods as the only remedy, defective goods already installed by the consumer, obligation on the seller to remove the defective goods and install the replacement goods, absolute lack of proportionality, consequences

GEBR. WEBER VE PUTZ
DİVAN HÜKMÜ (Birince Daire)
16 Haziran 2011*

Birleştirilen C-65/09 ve C-87/09 numaralı dava dosyalarında,
ATKA'nın¹ 234. maddesine dayanan, Federal Yüksek Mahkeme (C-65/09) ve Alt Derece Mahkemesi Schorndorf (C-87/09) (Almanya) tarafından 14 Ocak ve 25 Şubat 2009 tarihli kararlar ile ibraz edilen, Divan'a 16 Şubat ve 2 Mart 2009'da intikal eden,

Gebr. Weber GmbH (C-65/09)

karşısında

Jürgen Wittmer

ve

Ingrid Putz (C-87/09)

karşısında

Medianess Electronics GmbH

davalarındaki ön karar başvurularına ilişkin,

DİVAN'ın (Birinci Daire)

Daire Başkanı A. Tizzano, Hakimler J. -J. Kassel, A. Borg Barthet, M. Ilešič (Raportör) ve E. Levits oluşumunda,

Genel Vekil²: J. Mazák,

İdari Başkan³: Yönetici B. Fülöp,

yazılı yargılama gereğince ve 25 Şubat 2010 tarihli duruşma üzerine,

* Yargılama dili: Almanca

¹ Çevirenin notu: Avrupa Topluluğu Kuruluş Anlaşması.

² Çevirenin notu: Burada kullanılan Genel Vekil ifadesi bir öneri olarak değerlendirilebilir. Bu ifadeden başka, Türkçe'ye yapılan çevirilerde Hukuk Sözcüsü ifadesi de kullanılmaktadır.

³ Çevirenin notu: Burada kullanılan İdari Başkan ifadesi bir öneri olarak değerlendirilebilir. Bu ifadeden başka, Türkçe'ye yapılan çevirilerde Katip kavramı da kullanılmaktadır. İdari Başkan'ın görevleri arasına, kendi sorumluluğu altında sicile ilişkin kayıtları tuturmaktan başka, usulî ve Divan'ın genel idaresine ilişkin sair görevler de düşmektedir.

- Gebr. Weber GmbH, Avukat R. Lindner aracılığı ile temsil edilmekte,
- Alman Hükümeti, temsilciler M. Lumma ve J. Kemper aracılığı ile temsil edilmekte,
- Belçika Hükümeti, temsilci T. Materne aracılığı ile temsil edilmekte,
- İspanya Hükümeti, temsilci J. López-Medel Bascones aracılığı ile temsil edilmekte,
- Avusturya Hükümeti, temsilciler E. Riedl ve E. Handl-Petz aracılığı ile temsil edilmekte,
- Polonya Hükümeti, temsilci M. Dowgielewicz aracılığı ile temsil edilmekte,
- Avrupa Komisyonu, temsilciler W. Wils ve H. Krämer aracılığı ile temsil edilmekte,

tarafından yapılan açıklamalar dikkate alınarak,
18 Mayıs 2010 tarihli oturumda Genel Vekil'in görüşünün dinlenmesinden sonra
verdiği takip eden

Hüküm

- 1 Ön karar başvuruları, 25 Mayıs 1999 tarihli Tüketim Malları Satımının ve Tüketim Malları için verilen Garantilerin Belirli Bazı Yönleri Hakkında 1999/44 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Yönergesi'nin (Avrupa Topluluğu Resmi Gazetesi L 171, s. 12, devamında: Yönerge) 3. maddesinin 2. fıkrasının ve 3. fıkrasının 3. bentinin yorumuna ilişkindir.
- 2 Bu başvurular iki hukuki uyuşmazlık çerçevesince ileri gelmektedir. Bunlardan biri – C-65/09 numaralı dava dosyasında – Gebr. Weber GmbH (devamında: Gebr. Weber) ve Bay Wittmer arasında sözleşmeye uygun fayansların teslimi ve masrafların karşılanması, diğeri – C-87/09 numaralı dava dosyasında – Bayan Putz ve Medianess Electronics GmbH (devamında: Medianess Electronics) arasında bir bulaşık makinesinin satım ücretinin makinenin teslimi ile eş zamanlı iadesi üzerinedir.

Hukuki çerçeve

Birlik Hukuku

- 3 Yönerge'nin ilk gerekçesi şöyle söylemektedir:
- “[ATKA] 153. maddenin 1. ve 3. fıkraları uyarınca, Birlik ATKA 95. madde uyarınca çıkardığı tedbirler ile tüketicinin korunmasında yüksek bir seviyeye ulaşılmasına katkıda bulunur.”
- 4 Yönerge'nin 9'dan 11'e kadar olan gerekçeleri şöyle söylemektedir:
- “(9) Satıcının, malların sözleşmeye uygunluğundan tüketici karşısında doğrudan sorumlu olması gerekir. ... Bununla beraber, satıcının, devlet içi hukukun öngördüğü ölçüde üreticiye, aynı sözleşme zinciri içindeki önceki bir satıcıya veya bir aracı kişiye rücu edebilmesi gerekir, yeter ki o bu hakkından vazgeçmemiş olsun. Bu Yönerge satıcı ve üretici, önceki bir satıcı veya diğer bir aracı kişi arasındaki ilişkilerde sözleşme özgürlüğü ilkesine bir etkide bulunmaz. Satıcının kime ve nasıl rücu edebildiğini, devlet içi hukuk düzenlemeleri belirler.
- (10) Bir malın sözleşmeye aykırılığında, tüketicinin, sözleşmeye uygun tüketim malı hâlinin ivazsız gerçekleştirilmesini isteme hakkını haiz olması gerekir, bu bağlamda tüketici ıslah⁴ ve ikame teslimi⁵ arasında bir seçim yapabilir. Bu olmadığı takdirde, tüketicinin, satım ücretinde indirim veya sözleşmenin çözümlenmesine⁶ yönelik talebi haiz olması gerekir.

⁴ Çevirenin notu: Islah kelimesi bu bağlamda göze yabancı gelse de, Yönerge'de kullanılan, sonradan iyileştirme şeklinde anlamı verilebilecek, Nachbesserung kelimesinin Türkçe'deki anlamını vermektedir. Aynı durumu ifade etmek üzere, Türkiye'de yürürlükteki Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'da onarım kavramı kullanılmaktadır. Bizdeki onarım kelimesinin karşılığının Almancası Reparatur olup, çevirisi yapılan metinde geçmemektedir. Bu bakımdan, esas metne sadık kalınarak, ilgili kelime Türkçe'ye ıslah olarak çevrilmiştir.

⁵ Çevirenin notu: Göze problemler gibi görünebilecek diğer bir çeviri olan ikame teslimi de aslında Almanca metinde geçen Ersatzlieferung kelimesinin karşılığıdır doğru bir şekilde vermektedir. Türkiye'de, kanun koyucu benzer problemi benzer şekilde çözerken kanunda değiştirme kelimesine yer verirken, ilgili Yönerge'nin Almanca tercümesinde Austausch gibi değiştirme eylemine yönelik bir kavram yerine Ersatzlieferung ibaresi yer almaktadır.

⁶ Çevirenin notu: Almanca metinde burada Vertragsauflösung kavramı geçmektedir. Bu bakımdan esas metne sadık kalınarak, Türkçe'ye bu şekilde çevrilmiştir. Bu bakımdan, fesih ve dönme kavramlarına başvurulmamıştır.

(11) Tüketici, satıcıdan öncelikle malın ıslahını veya bir ikame teslimi isteyebilir, yeter ki bu tedbirler imkânsız veya ölçüsüz olmasın. Bir tedbirin ölçüsüz mü olduğunun, nesnel bir şekilde belirlenmesi gerekir. Diğerleri ile karşılaştırıldığında, namakul masraflar doğuran tedbirler ölçüsüzdür. Masrafların namakul mu olduğu sorusunun cevaplanmasında, ilgili tedbirin masraflarının diğer bir tedbirin masraflarından açıkça daha yüksek mi olduğu, belirleyici olmalıdır.”

- 5 Yönerge'nin 1. maddesi (“Uygulama alanı ve kavram açıklamaları”) şu saptamadır:

“(1) Bu Yönerge'nin hedefi, Ortak Pazar çerçevesince tüketiciye yeknesak asgari bir koruma seviyesinin sağlanması amacıyla, üye devletlerin tüketim malları satımının ve tüketim malları için verilen garantilerin belirli bazı yönlerine ilişkin hukuki ve idari düzenlemelerinin uyumlaştırılmasıdır.

(2) Bu Yönerge doğrultusunda,

...

f) Islah; sözleşmeye aykırılıkta, sözleşmeye uygun tüketim malı hâlinin gerçekleştirilmesi,

...

anlamına gelir.”

- 6 Yönerge'nin 2. maddesi (“Sözleşmeye uygunluk”) şöyle söylemektedir:

“(1) Satıcı, satım sözleşmesine uygun malları tüketiciye teslim etmekle yükümlüdür.

...

(5) Tüketim malının hatalı montajının sonucu olan bir ayıp, montaj tüketim malı hakkındaki satım sözleşmesinin bir parçasıydı ve satıcı tarafından veya onun sorumluluğu altında gerçekleştirildi ise, sözleşmeye aykırılık ile eş kabul edilir. Aynı kabul, montajı tüketici tarafından yapılması belirlenen ürün, tüketici tarafından monte edildi ve hatalı montaj, montaj kılavuzundaki bir eksiklik ile açıklanabilir ise de geçerlidir.”

- 7 Yönerge'nin 3. maddesi (“Tüketicinin hakları”) şöyle öngörmektedir:

“(1) Satıcı, tüketim malının teslimi anında mevcut her türlü sözleşmeye aykırılıktan tüketici karşısında sorumludur.

(2) Sözleşmeye aykırılıkta, tüketici ya 3. fıkra ölçüsünce ıslah veya ikame teslimi ile sözleşmeye uygun tüketim malı hâlinin ivazsız ger-

çekleştirilmesine, ya da 5. ve 6. fıkralar ölçüsünce ilgili tüketim malının satım ücretinde uygun bir indirim veya sözleşmenin çözümlenmesine yönelik bir talebi haizdir.

(3) Tüketici, satıcıdan öncelikle tüketim malının ivazsız ıslahını veya ivazsız bir ikame teslimi isteyebilir, yeter ki bu gayrimümkün veya ölçüsüz olmasın.

Bir tedbir⁷,

- tüketim malının sözleşmeye aykırılık olmasaydı alacağı değer açısından,
- sözleşmeye aykırılığın ağırlığını dikkate alarak ve
- alternatif tedbir imkânından tüketiciye fazla sıkıntı vermeden yararlanılabilir miydi sorusunun değerlendirilmesinden sonra

alternatif tedbir ile karşılaştırıldığında satıcıya namakul masraflar doğuracaksa, ölçüsüz kabul edilir.

Islahın veya ikame tesliminin, uygun bir süre içinde ve tüketiciye fazla sıkıntı vermeden gerçekleştirilmesi gerekir, bu bağlamda tüketim malının türünün ve tüketicinin tüketim malına hangi sebepten ihtiyaç duyduğunun göz önünde bulundurulması gerekir.

(4) 2. ve 3. fıkradaki “ivazsız” kavramı, sözleşmeye uygun tüketim malı hâlinin gerçekleştirilmesi için gerekli olan masrafları, özellikle gönderim, iş gücü ve malzeme masraflarını, kapsar.

(5) Tüketici

1. ne ıslaha ne de ikame teslimine yönelik talebi haizse veya
2. satıcı uygun bir süre içerisinde tedbiri gerçekleştirmiş değilse veya
3. satıcı tüketiciye fazla sıkıntı vermeden tedbiri gerçekleştirmiş değilse

satım ücretinde uygun bir indirim veya sözleşmenin çözümlenmesini isteyebilir.

(6) Sözleşmeye önemsiz bir aykırılıkta, tüketici sözleşmenin çözümlenmesine yönelik bir talebi haiz değildir.”

⁷ Çevirenin notu: Burada tedbir kavramı yerine, belki seçimlik hak (Wahlrecht) ifadesi göze ve kulağa daha hoş gelebilir. Lakin, Almanca metinde geçen Abhilfe kavramını, Türkçe’de tedbir kavramının daha iyi karşıladığı düşünüldüğünden, metne de sadık kalınarak, çeviri bu şekilde yapılmıştır.

- 8 Yönerge'nin 4. maddesi ("Rücu hakkı") şu saptamadır:
 "Son satıcı; üreticinin, aynı sözleşme zinciri içindeki önceki bir satıcının veya diğer bir aracı kişinin bir fiili veya ihmâli sonucu ortaya çıkan bir sözleşmeye aykırılık sebebiyle tüketici karşısında sorumlu olursa, son satıcı aynı sözleşme zinciri içindeki sorumluya veya sorumlulara rücu edebilir. Devlet içi hukuk, son satıcının rücu edebildiği sorumluyu veya sorumluları, keza uygun olan usulü ve yapılandırmayı belirler."
- 9 Yönerge'nin 5. maddesi ("Süreler"), 1. fıkranın 1. cümlesinde şu saptamadır:
 "Sözleşmeye aykırılık, tüketim malının tesliminden sonraki iki sene içinde belirdiğinde, satıcı 3. madde uyarınca sorumludur."
- 10 Yönerge'nin 7. maddesi ("Aksi kararlaştırılmamazlık") şöyle öngörmektedir:
 "(1) Bu Yönerge ile sağlanan hakları doğrudan veya dolaylı kaldıran veya sınırlandıran sözleşme hükümleri veya satıcı ile sözleşmeye aykırılık hususunda kendisinin bilgilendirilmesinden evvel kararlaştırılan anlaşmalar, devlet içi hukuk uyarınca tüketici için bağlayıcı değildir.
 ..."
- 11 Yönerge'nin 8. maddesi ("Devlet içi hukuk ve asgari koruma") şöyle söylemektedir:
 "(1) Sözleşmeden doğan sorumluluk veya sözleşme dışı sorumluluk hakkındaki devlet içi hukuk düzenlemeleri gereğince tüketicinin ileri sürebildiği diğer taleplere, bu Yönerge gereğince sağlanan haklar ile bir etkide bulunulmaz.
 (2) Tüketiciler için daha yüksek bir koruma seviyesini güven altına almak için, üye devletler bu Yönerge'nin kapsadığı alanda, Sözleşme ile uyumlu daha ağır düzenlemeler çıkarabilir veya bunları ayakta tutabilir."
- Milli Hukuk*
- 12 Alman Medeni Kanunu'nun (devamında: BGB) 433. maddesi⁸ ("Satım sözleşmesinde sözleşmeye özgü yükümlülükler") 1. fıkrada şu saptamadır:

⁸ Çevirenin notu: Çeviride, BGB'nin ilgili hükümlerine ilişkin yerlerde paragraf yerine, madde ifadesinden yararlanılmıştır.

“Satım sözleşmesi ile bir şeyin satıcısına, alıcıya bu şeyi devretme ve bu şeyde mülkiyeti temin etme, yükümlenir. Satıcının, bu şeyi alıcıya maddi ve hukuki ayıplardan arı temin etmesi gerekir.”

13 BGB 434. madde (“Maddi ayıp”) şu saptamadır:

“(1) Şey, risk devri⁹ esnasında kararlaştırılan mahiyeti haizse, maddi ayıplardan aridir. ...”

14 437. madde (“Alıcının ayıp durumlarında hakları”) şöyle söylemektedir:

“Şey ayıplı ise, alıcı, takip eden düzenlemelerin şartları mevcutsa ve aksi kararlaştırılmadığı müddetçe,

1. 439. madde uyarınca telafi ifası isteyebilir,
2. 440., 323. maddeler ve 326. maddenin 5. fıkrası uyarınca sözleşmeden dönebilir veya 441. madde uyarınca satım ücretini indirebilir ve
3. 440., 280., 281., 283. ve 311a. maddeler uyarınca tazminat veya 284. madde uyarınca beyhude harcamaların tazminini isteyebilir.”

15 BGB 439. madde (“Telafi ifası”) şöyle öngörmektedir:

“(1) Alıcı, kendi seçimi doğrultusunda, telafi ifası olarak ayıbın giderilmesini veya ayıptan arı bir şeyin teslimini isteyebilir.

(2) Satıcının telafi ifası için lazım gelen harcamaları, özellikle taşıma, yol, iş gücü ve malzeme masraflarını üstlenmesi gerekir.

(3) Satıcı, alıcı tarafından seçilen telafi ifası türünden, bu sadece ölçüsüz masraflar ile mümkün ise ... kaçınabilir. Bu hususta özellikle şeyin ayıptan arı hâlde değerine, ayıbın ağırlığına ve alıcıya fazla mahzur etmeden diğer telafi ifası türünden yararlanılabilir miydi sorusuna dikkat edilmesi gerekir. Alıcının talebi bu durumda diğer telafi ifası türü ile sınırlıdır; satıcının, 1. cümleinin şartları altında bundan da kaçınma hakkı saklıdır.

(4) Satıcı telafi ifası amacıyla ayıptan arı bir şey teslim ederse; o, alıcıdan ayıplı şeyin iadesini ... isteyebilir.”

⁹ Çevirenin notu: Bu konuda hasarın intikali, hasarın geçişi ifadeleri öğretilen kullanılmaktadır. Lakin bu ifadeler tartışmaya açıktır, zira intikal eden hasar değil, buna ilişkin risktir. Bir hasarın doğup doğmayacağı belirsiz olduğu gibi, hasar doğduğunda bir tarafta kalmaktadır, intikal etmemektedir. Bu bakımdan çevrilen metne sadık kalınarak, burada risk devri ifadesinden yararlanılmıştır.

Bekleyen davalar ve yöneltilen sorular*C-65/09 numaralı dava dosyasında*

- 16 Bay Wittmer ve Gebr. Weber, parlak yer fayansları üzerine 1.382,27 Euro ücretten bir satım sözleşmesi yaptılar. Bay Wittmer fayansların aşağı yukarı üçte ikisini evinde döşettirdikten sonra, üst yüzeyde çıplak gözle fark edilebilir taramalar olduğunu tespit etti.
- 17 Bunun üzerine Bay Wittmer ayıp ihbarında bulundu, bunu Gebr. Weber fayansların üreticisi ile görüşükten sonra kabul etmedi. Bay Wittmer tarafından açılan bağımsız bir tespit davasında bilirkişi bu taramaların giderilmesi mümkün olmayan saf mikro sürtünme izlerinden olduğu, bu bakımdan bir tedbirin ancak fayansların tamamen değiştirilmesi suretiyle mümkün olduğu sonucuna vardı. Bilirkişi, ilgili masrafların 5.830,27 Euro tuttuğunu hesap etti.
- 18 Bay Wittmer, Gebr. Weber'e ifaya beyhude bir çağrıda bulunduktan sonra Bölge Mahkemesi Kassel'de, Gebr. Weber'i ayıptan ari fayansların teslimi ve 5.830,27 Euro'nun ödenmesi üzerine dava etti. Bölge Mahkemesi Kassel, Gebr. Weber'in indirim nazarından, 273,10 Euro ödemesine hükmetti ve davayı geri kalan hususlarda ret etti. Bay Wittmer'in Bölge Mahkemesi Kassel'in kararı karşısında istinafi üzerine, Bölge Yüksek Mahkemesi Frankfurt, Gebr. Weber'in yeni ve ayıptan ari fayanslar teslim etmesine ve ayıplı fayansların sökümü ve bertarafı için 2.122,37 Euro ödemesine hükmetti ve davayı geri kalan hususlarda ret etti.
- 19 Gebr. Weber, Bölge Yüksek Mahkemesi Frankfurt'un hükmü karşısında, kararının İstinaf Mahkemesi'nin Bay Wittmer'in ayıplı fayansların söküm masraflarının karşılanmasını isteyebilmesini kabul etmekte haklı mı olduğuna bağlı bulunduğu işaretle bulunan Federal Yüksek Mahkeme'de temyize gitti. Federal Yüksek Mahkeme'ye göre Bay Wittmer Alman Hukuku uyarınca masrafların karşılanmasını isteye- mediğinden, bu sorunun cevabı Yönerge'nin 3. maddesinin 2. fıkrasının ve 3. fıkrasının 3. bentinin yorumuna bağlıdır ve icabında BGB 439. maddenin Yönerge ile uyumlu yorumlanması gerekir.
- 20 Federal Yüksek Mahkeme buna ilişkin, Yönerge'nin 3. maddesinin 2. fıkrasında "ikame teslimi" kavramının kullanımından yapılacak, sadece sözleşmeye uygun tüketim malının teslim edilmesinin değil, bundan başka aynı zamanda ayıplı tüketim malının yerine bir şey koyulmasının ve böylece ortadan kaldırılmasının gerektiği çıkarımının düşünüle-

bildiğini söylemektedir. Federal Yüksek Mahkeme'ye göre, dahası 3. maddenin 3. fıkrası uyarınca sunulan sözleşmeye uygun hâli gerçekleştirme yükümü bağlamında tüketim malının türünü ve kullanım amacını göz önünde bulundurma, satıcının, ikamenin tür ve amaca uygun kullanımının mümkün kılınması için, ikame tesliminde sadece sözleşmeye uygun tüketim malının tesliminden fazlasını, yani ayıplı tüketim malının ortadan kaldırılmasını da borçlandığından yana olabilir.

- 21 Ancak, Gebr. Weber sözleşmeye aykırı fayansların sökülme masraflarının karşılanmasından bu masrafların ölçsüzlüğüne dayanarak kaçınılabileydi, Federal Yüksek Mahkeme'nin görüşüne göre bu sorunun incelenmesine gerek kalmazdı. Federal Yüksek Mahkeme, BGB 439. madde 3. fıkrası uyarınca satıcının, alıcı tarafından seçilen telafi ifası türünden, sadece bu telafi ifası türü satıcıya diğer telafi ifası türü ile karşılaştırıldığında ölçsüz masraflar doğurduğunda değil ("nispi ölçsüzlük"), bunun yanında alıcı tarafından seçilen telafi ifası türü, bu tek mümkün olan tür olsa bile, özü gereği tek başına ölçsüz masraflar doğurduğunda da kaçınılabildiğini ("mutlak ölçsüzlük") söylemektedir. Federal Yüksek Mahkeme'ye göre, ilgili davada, sözleşmeye uygun fayansların teslimi ile talep edilen telafi ifası mutlak ölçsüzlüğün tipik bir durumudur, zira bu durum, Gebr. Weber'e, teslim için yuvarlak hesap 1.200 Euro yüksekliğindeki masraflardan başka, sözleşmeye aykırı fayansların sökülmesi için yuvarlak hesap 2.100 Euro yüksekliğindeki masraflar ile beraber böylece toplamda yuvarlak hesap 3.300 Euro'luk masraflar doğururdu, ki bu bu tip bir talebin ölçülü mü olduğunun önceden baz alınarak değerlendirildiği ayıptan arı tüketim malının değerinin %150'sinde bulunan eşiğin üzerinde bulunur.
- 22 Buna karşın satıcıya milli hukuk aracılığı ile sağlanan telafi ifasından bunun masraflarının bu tip bir mutlak ölçsüzlüğüne dayanarak kaçınma imkânının lafzı gereği sadece nispi ölçsüzlüğü kapsamına alır görünen Yönerge'nin 3. maddesinin 3. fıkrası ile çeliştiğinin düşünülebildiğini söyleyen Federal Yüksek Mahkeme'ye göre, yine de mutlak ölçsüzlüğe dayanan bir kaçınmanın 3. maddenin 3. fıkrasındaki "imkânsızlık" kavramının uygulama alanına girmesi mümkündür, zira Yönerge'nin münhasıran fiziksel imkânsızlık durumlarını kapsamayı ve satıcıyı da ekonomik açıdan manasız bir telafi ifası ile yükümlü kılmayı istediğine istinat edilemez.
- 23 Binaenaleyh, Federal Yüksek Mahkeme davayı beklemeye aldı ve Divan'a ön karar verilmesi amacıyla takip eden soruları yöneltti:

1. Yönerge'nin 3. maddesinin 3. fıkrasının 1. ve 2. bentlerinin düzenlemelerinin, bunların, satıcının sözleşmeye aykırılık durumunda alıcı tarafından istenen tedbir türünden, bu tür satıcıya tüketim malının sözleşmeye aykırılık olmasaydı alacağı değer ve sözleşmeye aykırılığın ağırlığı ile karşılaştırıldığında namakul (mutlak ölçüsüzlük) olacak masraflar doğuracağına da kaçınabildiği bir milli yasa kuralına aykırı düştüğü yönünde mi yorumlanması gerekir?
2. Eğer ilk soruya evet denilmesi gerekirse: Yönerge'nin 3. maddesinin 2. fıkrasının ve 3. fıkrasının 3. bentinin düzenlemelerinin, ikame teslimi ile sözleşmeye uygun tüketim malı hâlinin gerçekleştirilmesi durumunda, tüketicinin türü ve kullanım amacı uyarınca döşediği bir şeyden tüketim malının sökülmesinin masraflarını satıcının üstlenmesinin gerektiği yönünde mi yorumlanması gerekir?

C-87/09 numaralı dava dosyasında

- 24 Bayan Putz ve Medianess Electronics internet üzerinden yeni bir bulaşık makinesi üzerine 367 Euro ücretten, buna ek 9,52 Euro tutarında teslim anında nakden ödeme masrafları ile, bir satım sözleşmesi yaptılar. Taraflar, Bayan Putz'un evinin kapısının önüne teslim üzerinde anlaştilar. Bulaşık makinesinin teslimi ve satım ücretinin ödemesi anlaşmaya uygun gerçekleşti.
- 25 Bayan Putz bulaşık makinesini kendi dairesinde monte ettirdikten sonra bulaşık makinesinin montaj sonucu oluşması ve giderilmesi mümkün olmayan bir ayıp taşıdığı ortaya çıktı.
- 26 Sonrasında, taraflar bulaşık makinesinin değiştirilmesi üzerinde anlaştilar. Bu çerçevede Bayan Putz, Medianess Electronics'in sadece yeni bulaşık makinesini teslim etmesini değil, aynı zamanda ayıplı makineyi sökmesini ve ikame makineyi kurmasını yahut da söküm ve kurulum masraflarını üstlenmesini istedi, bunu Medianess Electronics kabul etmedi. Medianess Electronics Bayan Putz'un kendisine yaptığı çağrıya cevap vermediği için, Bayan Putz satım sözleşmesinden döndü.
- 27 Bayan Putz, Medianess Electronics karşısında Alt Derece Mahkemesi Schorndorf'ta satım ücretinin ayıplı bulaşık makinesinin teslimi ile eş zamanlı iadesi için dava açtı.
- 28 Yöneltilen kararda, Alman Hukuku uyarınca satım sözleşmesinden dönmenin geçerliliğinin, Bayan Putz'un, Medianess Electronics neyi

borçlu ise sadece onu talep ederek Medianess Electronics'e telafi ifası için geçerli bir süreyi beyhude yere vermiş mi olduğuna bağlı bulunduğu söylenmektedir. Bu karara göre, dolayısı ile hukuki uyumsuzluğa ilişkin karar, Bayan Putz, Medianess Electronics'ten ayıplı makineyi sökmesini ve yeni makineyi kurmasını yahut da bu işlemlerin masraflarını üstlenmesini isteyebilir miydi sorusuna bağlıdır.

- 29 Buna ilişkin Alt Derece Mahkemesi Schorndorf, Alman Hukuku uyarınca satıcının ayıplı şeyin sökümünü veya yeni şeyin kurulumunu keza ilgili masrafları, tüketici ayıplı şeyi ayıbın ortaya çıkmasından evvel özgülendiği amaç uyarınca önceden kurduğunda dahi, kusurdan bağımsız üstlenmesinin gerekmediğini söylemektedir. Mahkeme'ye göre, bu yönde bir yükümlülüğün ancak Yönerge'den doğduğu düşünülebilir, zira Yönerge tüketicinin korunmasında yüksek bir seviyeye ulaşmayı hedeflemekte ve 3. maddenin 3. fıkrasının 3. bentinde ikame tesliminin tüketiciye fazla sıkıntı vermeden gerçekleştirilmesinin gerektiğini öngörmektedir.
- 30 Mahkeme'ye göre, alıcıya ikame şeyin kurulum masrafları ödenmezse, alıcının bunları iki defa üstlenmesi gerekir, yani bir defa ayıplı şeyin kurulumu için ve bir defa da ikame şeyin kurulumu için, oysa sözleşmeye uygun bir teslimde alıcının bunları sadece bir defa ödemesi gerekirdi. Aslında satıcının sadece kusur varlığında ikame şeyin kurulum masraflarını üstlenmekle yükümlü bulunduğu düşünülebildiğini, ancak tüketiciye bir kusur izafe edilememesinin ve ayıbın tüketiciden ziyade daha çok satıcıya atfedilmesi olgusunun, alıcıya, satıcının bir kusurundan bağımsız bir talep sağlanmasını haklı kıldığı; ayrıca satıcı için üreticiye rücu etmenin de daha kolay olduğu ifade edilmektedir.
- 31 Başvuruda bulunan Mahkeme ayıplı şeyin sökümüne ilişkin, sözleşmeye uygun hâlin sadece ayıptan ari bir sözleşme malının teslim edilmesini değil, bununla beraber aynı şekilde alıcının dairesinde ayıplı bir sözleşme malının kalmamasını da içerdiğini, bunun, satıcının bu tip bir şeyin sökümü ile yükümlü bulunduğu yönündeki bir yorumdan yana olduğunu söylemektedir. Mahkeme'ye göre, tüketicinin dairesinde ayıplı bir malın kalması durumunda, ek olarak tüketici açısından fazlaca sıkıntı doğduğu da düşünülebilir. Mahkeme son olarak Yönerge'nin 3. maddesinde kullanılan kavram "ikame teslimi"nin, satıcının yükümlüğünün safi ayıptan ari bir ikame şeyin teslimi ile sınırlı olmadığına, bundan başka ayıplı şeyin, ayıptan ari şey ile değiştirilmesini de kapsadığına işarette bulunur görüldüğünü söylemektedir.

- 32 Binaenaleyh, Alt Derece Mahkemesi Schorndorf davayı beklemeye aldı ve Divan'a ön karar verilmesi amacıyla takip eden soruları yöneltti:
1. Yönerge'nin 3. maddesinin 2. fıkrasının ve 3. fıkrasının 3. bentinin düzenlemelerinin, bunların, ikame teslimi ile sözleşmeye uygun tüketim malı hâlinin gerçekleştirilmesi durumunda, tüketicinin sözleşmeye aykırı tüketim malını türü ve kullanım amacı uyarınca kurduğu bir şeyde sonradan teslim edilen tüketim malının kurulumunun masraflarını, kurulum aslen sözleşmede borçlanılmadıysa, satıcının üstlenmesinin gerekmediğini söyleyen bir milli yasa kuralına aykırı düştüğü yönünde mi yorumlanması gerekir?
 2. Yönerge'nin 3. maddesinin 2. fıkrasının ve 3. fıkrasının 3. bentinin düzenlemelerinin, ikame teslimi ile sözleşmeye uygun tüketim malı hâlinin gerçekleştirilmesi durumunda, tüketicinin türü ve kullanım amacı uyarınca döşediği bir şeyden tüketim malının sökülmesinin masraflarını satıcının üstlenmesinin gerektiği yönünde mi yorumlanması gerekir?

Dava dosyalarının birleştirilmesine ilişkin

- 33 C-65/09 ve C-87/09 numaralı dava dosyaları birbirleri ile bağlantılı bulduklarından, bunların Yargılama Usulü Kuralları 43. madde uyarınca, 103. madde ile bağlantılı olarak, müşterek bir karar için birleştirilmesi mümkündür.

Yöneltelen sorulara ilişkin

C-65/09 numaralı dava dosyasındaki soruların kabul edilebilirliğine ilişkin

- 34 Gebr. Weber C-65/09 numaralı dava dosyasındaki iki soruyu da kabul edilemez görmektedir. Gebr. Weber'e göre ilk soru varsayıma dayalı bir yapıdadır, zira bu soru beklemeye alınan davada verilecek karar ile alakalı değildir. Alman Hukuku uyarınca kendisine bir kusur isabet etmeyen satıcının sözleşmeye aykırı tüketim malının sökülmesi ile yükümlü olmadığı, böylece bu sökülmenin masraflarının karşılanması, bu masrafların yüksekliğinden bağımsız olarak ret edilmesinin gerektiği; ilk sorunun kabul edilemezliğinin, ikinci soruyu da kapsamına aldığı, zira başvuruda bulunan mahkemenin bu sorunun cevaplandırılmasını ilk soruya evet denilmesine bağladığı ifade edilmektedir.

- 35 Buna ilişkin işarete bulunulması gerekir ki, milli mahkemeler ve Divan arasında açık bir görev ayırımına dayanan ABİHA¹⁰ 267. madde uyarınca bir davada, hukuki olayın özellikleri açısından hem kendi hükmünün verilmesi için bir ön kararın gerekliliğini, hem de Divan'a yöneltilen soruların önemini, sadece hukuki uyumsuzluk ile ilgilenen ve verilecek karar kendi sorumluluk alanına düşen milli mahkemenin değerlendirmesi gerekir. Bundan dolayı, sorular Birlik Hukuku'nun yorumuna ilişkin olduğunda, Divan'ın kural olarak kendisine yöneltilen sorular üzerinde durması lazım gelir (krşl. diğerleri arasında 22 Haziran 2006 tarihli Conseil général de la Vienne Hükümü, C-419/04, derleme 2006, I-5645, paragraf 19; 18 Temmuz 2007 tarihli Lucchini Hükümü, C-119/05, derleme 2007, I-6199, paragraf 43; 17 Şubat 2011 tarihli TeliaSonera Hükümü, C-52/09, derleme 2001, I-527, paragraf 15).
- 36 Divan, milli bir mahkemenin yöneltilen bir sorusu hakkında karar vermektense ancak, Birlik Hukuku'nun sorulan yorumunun gerçeklik veya beklmeye alınan davanın konusu ile açıkça hiçbir bağlantısı olmadığında, problem varsayıma dayalı bir yapıda olduğunda veya mahkeme Divan'a yöneltilen soruların esastan cevaplanması için gereken gerçekçi ve hukuki açıklamaları sunmadığında imtina edebilir (krşl. diğerleri arasında Conseil général de la Vienne Hükümü, paragraf 20; Lucchini Hükümü, paragraf 44; TeliaSonera Hükümü, paragraf 16).
- 37 Böyle bir durum burada mevcut değildir.
- 38 Federal Yüksek Mahkeme Yönerge'nin bir yorumuna yönelik başvurusundaki soruları ile açıkçası, Milli Hukuk'un Yönerge ile uyumlu mu olduğunu tespit edebilme amacındadır, zira satıcı bu hukuka göre bir taraftan sözleşmeye aykırı tüketim malının sökülümüne ilişkin masrafları üstlenmekle yükümlü değildir, diğer taraftan bir ikame tesliminden, bu teslim özellikle bahsi geçen masraflar sebebiyle ölçüsüz bir masraf harcamasını beraberinde getirirse, kaçınma imkânını haizdir. Bundan başka, başvuru kararından bu sorulara ilişkin cevabın beklmeye alınan davada verilecek karar için belirleyici vasıfta olduğu ileri gelmektedir, zira Federal Yüksek Mahkeme, kendisinin ilgili Milli Hukuku icabında Yönerge ile uyumlu yorumlayabildiğine işarete bulunmaktadır. Soruların hangi sırada yöneltildiği, bu bağlamda önemsizdir. Dahası bahsi geçen son noktaya ilişkin dikkat edilmesi gerekir ki, Gebr. Weber olaya ilişkin açıklamalarında kendisi ilk sorunun cevaplanmasının Yöner-

¹⁰ Çevirenin notu: Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Anlaşma.

ge'nin sözleşmeye aykırı tüketim malının ikamesinin teslimine ilişkin 3. maddesinin 3. fıkrasından doğan yükümlülüğün kapsamına ilişkin bilgiyi ve böylece ikinci sorunun cevaplanmasını şart koştuğunu ileri sürmüş ve bu sorunun ilk olarak incelenmesi tavsiyesinde bulunmuştur.

- 39 Dolayısıyla Gebr. Weber tarafından ileri sürülen kabul edilemezlik def'inin kabul edilmemesi gerekir.

Satıcının sözleşmeye aykırı tüketim malının sökülmesini ve ikame olarak teslim edilmiş tüketim malının kurulumunu veya ilgili masrafları üstlenme yükümlülüğüne ilişkin

- 40 C-65/09 numaralı dava dosyasındaki ikinci soru yanında C-87/09 numaralı dava dosyasındaki birlikte incelenmesi gereken birinci ve ikinci soru ile başvuruda bulunan mahkemeler, Yönerge'nin 3. maddesinin 2. fıkrasının ve 3. fıkrasının 3. bentinin, tüketici tarafından aybın otaya çıkmasından evvel türü ve kullanım amacı uyarınca kurulmuş sözleşmeye aykırı bir tüketim malının sözleşmeye uygun hâli ikame teslimi ile gerçekleştirildiğinde, satım sözleşmesi satıcı için aslen satın alınmış tüketim malına ilişkin bir kurulum yükümlülüğü öngörmediği hâlde, satıcının, ya şahsen bu tüketim malının kurulduğu şeyden sökülmesini gerçekleştirmek ve ikame olarak teslim edilmiş tüketim malını bu şeyde kurmakla ya da bu sökülmenin ve ikame olarak teslim edilmiş tüketim malının kurulumunun masraflarını üstlenmekle yükümlü olduğu yönünde mi yorumlanmasının gerektiğini bilmek istemektedir.
- 41 Gebr. Weber'den başka Alman, Belçika ve Avusturya Hükümetlerinin savunduğu görüş, bu sorulara hayır cevabı verilmesi gerektiğidir. Yönerge'nin 3. maddesinin 2. fıkrasının 1. bendinde kullanılan kavram "ikame teslimi"nin sadece satım sözleşmesine uygun bir tüketim malının teslimini tarif ettiği ve bu sebepten bu maddenin satıcıya bu sözleşmede öngörülmemiş bir yükümlülük yükleyemeyeceği; ikame tesliminin "ivazsız" ve "tüketiciye fazla sıkıntı vermeden" gerçekleştirilmesinin gerektiğini düzenleyen 3. maddenin 3. ve 4. fıkralarından da, ayıplı tüketim malının sökülmesine ve ikame olarak teslim edilmiş tüketim malının kurulumuna yönelik bu tipte yükümlülükler çıkmadığı; bu şartların açıkçası yalnızca ikame teslimine ilişkin olduğu ve ne satıcıya sözleşmeyi aşan yükümlülükler yüklemesinin, ne de tüketiciyi sözleşmeye aykırı tüketim malını kendi sorumluluğunda kullanmasında doğacak masraflardan ve sıkıntılardan korumasının gerektiği; tüketicinin ayıplı tüketim malının kurulumundan doğan zararlarının, Yönerge'nin uygulama alanına girmediği; aksine bunun tazmininin icabında

sözleşmeden doğan sorumluluk bahsinde geçerli olan Milli Hukuk uyarınca istenmesinin gerektiği ifade edilmektedir.

- 42 İspanya ve Polonya Hükümetlerinin yanı sıra Komisyon aksi yöndeki görüşü savunmaktadır. İspanya Hükümeti'nin görüşüne göre, ayıplı malın sökülmesine ve ikame olarak teslim edilmiş tüketim malının kurulumuna ilişkin masrafları içerir şekilde, ayıplı tüketim malının ikamesinin teslimi ile bağlantılı olan bütün masrafları, satıcının üstlenmesi gerekir, zira aksi takdirde tüketicinin bu masrafları iki defa üstlenmesi gerekirdi, bu ise Yönerge ile amaçlanan yüksek koruma seviyesi ile bağdaşmazdı. Polonya Hükümeti, Yönerge'nin 3. maddesinin 3. ve 4. fıkraları ile, Yönerge'de öncelikli olarak öngörülen tedbir imkânlarının, yani sözleşmeye aykırı tüketim malının ıslahının ve ikame tesliminin, gerçekleştirilmesine ilişkin masrafları, tüketicinin hiçbir şekilde üstlenmemesinin sağlanması hedefinin takip edildiğinin altını çizmektedir. Komisyon'un görüşüne göre, ayıplı tüketim malının sözleşmeye uygun hâlinin gerçekleştirilmesinin iki türü arasında Yönerge'nin 3. maddesinin 2. ve 3. fıkraları ile getirilen paralellik, ikame tesliminin, tıpkı ıslah gibi, ayıbın ortaya çıktığı anda tüketim malı hangi durumda ise o durumdaki tüketim malını konu edindiği kabulüne izin vermektedir. Sözleşmeye aykırı tüketim malı türü ve kullanım amacı uyarınca önceden kurulduysa, artık bu durumdaki tüketim malının sözleşmeye uygun hâlin gerçekleştirilmesinin konusunu oluşturduğu; sonuç olarak ikame tesliminin, yeni tüketim malının, ayıplı tüketim malının içinde bulunduğu durum ile aynı durumda bulunacak şekilde gerçekleştirilmesinin gerektiği; ek olarak tüketicinin sözleşmeye aykırı tüketim malını, bu satıcı tarafından sökülmezse, tutmasının gerektiği ve ikame olarak teslim edilmiş tüketim malını kurulum gerçekleşmediğinde kullanmadığı olgusunun 3. maddenin 3. fıkrası tabirince "tüketiciye fazla sıkıntı" anlamına geldiği ifade edilmektedir.
- 43 Öncelikle işaret edilmesi gerekir ki, Yönerge'nin 3. maddesinin 1. fıkrası uyarınca satıcı, tüketim malının teslimi anında mevcut her türlü sözleşmeye aykırılıktan tüketici karşısında sorumludur.
- 44 Yönerge'nin 3. maddesinin 2. fıkrası, tüketicinin teslim edilmiş tüketim malının sözleşmeye aykırılığında satıcı karşısında haiz olduğu talepleri saymaktadır. Tüketici, öncelikle sözleşmeye uygun tüketim malı hâlinin gerçekleştirilmesini isteyebilir. Tüketici, sözleşmeye uygun hâlin gerçekleştirilmesini elde edemezse, ikinci bir adımda satım ücretinde bir indirim veya sözleşmenin çözülmesini isteyebilir.

- 45 Yönerge'nin 3. maddesinin 3. fıkrası sözleşmeye uygun tüketim malı hâlinin gerçekleştirilmesine ilişkin olarak, tüketici satıcıdan tüketim malının ivazsız ıslahını veya ivazsız bir ikame teslimi isteyebilir, yeter ki alacağıın ifası imkânsız veya alacak ölçüsüz olmasın, saptamasındadır.
- 46 Buna göre, Divan'ın daha önceden de tespit ettiği gibi, Yönerge'nin 3. maddesinin lafzından, keza yine aynı şekilde Yönerge'nin ilgili hazırlık çalışmalarından, Birlik Kanun Koyucusu'nun, sözleşmeye uygun tüketim malı hâlinin satıcı tarafından gerçekleştirilmesinin ivazsızlığını, Yönerge ile sağlanan tüketici korunmasının önemli bir parçası yapmak istediği çıkmaktadır. Satıcıya yüklenen bu ıslah ya da sözleşmeye aykırı tüketim malının değiştirilmesi ile sözleşmeye uygun tüketim malı hâlini ivazsız gerçekleştirme yükümlülüğü, tüketiciyi, bu tip bir korumanın yokluğunda taleplerini ileri sürmekten alıkoyabilecek tehditkâr finansal yüklerden korumalıdır (krşl. 17 Nisan 2006 tarihli Quelle Hükümü, C-404/06, derleme 2008, 2685, paragraf 33 ve 34).
- 47 Ancak tüketici, sözleşmeye aykırı bir tüketim malının ikamesinin teslimi durumunda, tüketim malının türü ve kullanım amacı uyarınca kurulduğu şeyden sökülümünü ve ikame olarak teslim edilmiş tüketim malının bu aynı şeyde kurulumunu ya da ilgili masrafları satıcının üstlenmesini satıcıdan isteyemeseydi, bu ikame teslimi, satıcı satım sözleşmesini uygun şekilde ifa etseydi, tüketicinin aslında hiç üstlenmesi gerekmeyecek ek finansal yüklere sebep olurdu. Yani satıcı en başından sözleşmeye uygun bir tüketim malı teslim etseydi, tüketicinin kurulum masraflarını sadece bir defa üstlenmesi gerekir ve ayıplı malın sökülümüne ilişkin bir masraf üstlenmesi gerekmezdi.
- 48 Yönerge'nin 3. maddesi, bunun satıcıyı sözleşmeye aykırı tüketim malının sökülümünü ve ikame olarak teslim edilmiş tüketim malının kurulumunu ya da ilgili masrafları üstlenmekle yükümlemediği yönünde yorumlansaydı, bu böylece tüketicinin kendisine bahsi geçen madde tarafından verilen hakları kullanabilmek için, sözleşmeye aykırı bir tüketim malının satıcı tarafından tesliminden doğan bu ek masrafları üstlenmesinin gerektiği sonucuna varırdı.
- 49 Bu durumda, tüketim malının ikamesinin teslimi, Yönerge'nin 3. maddesinin 2. ve 3. fıkralarının aksine tüketici için ivazsız gerçekleştirilmiş olmazdı.
- 50 Aslında sözleşmeye aykırı tüketim malının sökülümüne ve ikame olarak teslim edilmiş tüketim malının kurulumuna ilişkin masraflar, Yöner-

ge'nin 3. maddesinin 4. fıkrasında açıkça sayılan masraflardan değildir, bu düzenlemeye göre "ivazsız" kavramı "sözleşmeye uygun tüketim malı hâlinin gerçekleştirilmesi için gerekli masrafları, özellikle gönderim, iş gücü ve malzeme masraflarını" kapsar. Buna karşın Divan hâlihazırda, "özellikle" zarfının Birlik Kanun Koyucusu tarafından kullanımından, bu sıralamanın sadece örnekler içerdiği ve sınırlayıcı yapıda olmadığı sonucu çıktığı kararına varmıştır (krşl. Quelle Hükmü, paragraf 31). Bundan başka artık bu masraflar, sözleşmeye aykırı tüketim malının ikame edilebilmesi için gereklidir ve sonuç olarak 3. maddenin 4. fıkrası tabirince "sözleşmeye uygun tüketim malı hâlinin gerçekleştirilmesi için gerekli masraflar" mahiyetindedir.

- 51 Dahası, Komisyon'un da ifadelerine uygun olarak, Yönerge'nin 3. maddesinin 2. ve 3. fıkralarının sistematüğinden, bu maddede sayılan sözleşmeye uygun hâlin gerçekleştirilmesinin iki türünün tüketicinin korunmasında aynı seviyeyi sağlamasının gerektiği çıkmaktadır. Bununla beraber şu husus sabittir, sözleşmeye aykırı bir tüketim malının ıslahı genel olarak ayıbın ortaya çıktığı anda tüketim malı hangi durumda ise o durumdaki tüketim malında gerçekleştirilir, böylece tüketici bu durumda söküme ve yeni kuruluma ilişkin masrafları üstlenmez.
- 52 Dahası işarete bulunulması gerekir ki, Yönerge'nin 3. maddesinin 3. fıkrasına göre sözleşmeye aykırı bir tüketim malının ıslahı ve ikame teslimi sadece ivazsız değil, aynı zamanda uygun bir süre içerisinde ve tüketiciye fazla sıkıntı vermeden gerçekleştirilmelidir. Bu üç basamaklı gerek, Birlik Kanun Koyucusu'nun açık edilmiş etkili bir tüketici koruması sağlama isteğinin ifadesidir (krşl. bu tabirde Quelle Hükmü, paragraf 35).
- 53 Kanun koyucunun bu isteği açısından Yönerge'nin 3. maddesinin 3. fıkrasının 3. bentindeki "tüketiciye fazla sıkıntı vermeden" kavramı, Alman, Belçika ve Avusturya Hükümetleri tarafından önerilen dar yoruma tabi tutulamaz. Bu doğrultuda, alıcının sözleşmeye aykırı tüketim malını sökmemesi ve ikame olarak teslim edilmiş tüketim malını kurmaması olgusu, tüketici için kuşkusuz fazla sıkıntı teşkil eder, özellikle ikame olarak teslim edilmiş tüketim malının olağan özgülmesine uygun kullanılabilmesi için öncelikle kurulmasının gerektiği, bunun sözleşmeye aykırı tüketim malının önceden sökümünü gerekli kıldığı beklemeyle alınan davalardaki gibi durumlarda. Bundan başka 3. maddenin 3. fıkrasının 3. bentinde, "tüketim malının türü ve tüketicinin

tüketim malına hangi sebepten ihtiyaç duyduğu” hususunun göz önünde bulundurulmasının gerektiği açıkça belirtilmektedir.

- 54 “İkame teslimi” kavramına ilişkin, bunun tam karşılığının münferit tercümelerde farklılık gösterdiğinin belirtilmesi gerekir. Bu kavram kimi tercümelerde, örneğin İspanyolcasında (“sustitución”), İngilizcesinde (“replacement”), Fransızcasında (“remplacement”), İtalyancasında (“sostituzione”), Felemenkçesinde (“vervanging”) ve Portekizcesinde (“substituição”), hadisenin bütününe işaret edip, ki bunun tamamlanmasında sözleşmeye aykırı tüketim malının yerine gerçekten bir şey konulması gerekir, böylece satıcıyı bu sonuca ulaşmak için her ne gerekiyorsa yapmakla yükümlü kılarken, diğer dillere tercüme, özellikle Almancasındaki gibi (“Ersatzlieferung”), biraz daha dar başka bir yorumdan yana olabilirdi. Ancak başvuruda bulunan mahkemelerin vurguda bulunduğu gibi, bu kavram bu tercümede de kendini sadece bir ikamenin teslimi ile sınırlamamaktadır, aksine sözleşmeye aykırı tüketim malını ikame olarak teslim edilmiş mal ile değiştirme yükümlülüğünün mevcudiyetine işarette bulunduğu düşünülebilir.
- 55 Yönerge’nin 3. maddesinin 2. ve 3. fıkralarının, bu düzenlemenin sözleşmeye aykırı bir tüketim malının ikamesinin teslimi durumunda, satıcıyı, tüketicinin ayıbın ortaya çıkmasından evvel türü ve kullanım amacı uyarınca kurduğu bir şeyden bu malın sökülmesini ve ikame olarak teslim edilmiş tüketim malının kurulumunu ya da ilgili masrafları üstlenmekle yükümlü kıldığı tabirindeki bir yorumu Yönerge’nin amacı ile de uyumludur, ki bu Yönerge ile, bunun ilk gerekçesinden anlaşıldığı gibi, tüketicinin korunmasında yüksek bir seviye sağlanmalıdır.
- 56 Bu bağlamda, bu tipte bir yorumun haksız bir sonuca da götürmediğinin vurgulanması gerekir. Tüketim malının sözleşmeye aykırılığı açıkçası satıcının bir kusuruna dayanmasa bile, satıcı yine de sözleşmeye aykırı bir tüketim malının teslimi sebebiyle satım sözleşmesinde girdiği yükümlülüğünü uygun bir şekilde ifa etmemiştir ve satıcının bu sebepten kötü ifanın sonuçlarını üstlenmesi gerekir. Bunun karşısında, tüketici kendi tarafında satım ücretini ödemiş ve böylece sözleşmeden doğan yükümlülüğünü uygun bir şekilde ifa etmiştir (krşl. bu tabirde Quelle Hükmü, paragraf 41). Ek olarak tüketicinin teslim edilen tüketim malının sözleşmeye uygunluğuna güvenerek ayıplı tüketim malını, ayıbın ortaya çıkmasından evvel türü ve kullanım amacı uyarınca iyiniyetle kurduğu olgusu, ilgili tüketiciye yüklenebilecek bir kusur teşkil edemez.

- 57 Bu doğrultuda, iki taraftan hiçbirinin kusurlu davranmadığı bir durumda, sözleşmeye aykırı tüketim malının sökülmesine ve ikame olarak teslim edilmiş tüketim malının kuruluma ilişkin masrafların satıcıya yüklenmesi adildir, zira bu ek masraflar bir taraftan satıcı sözleşmeden doğan yükümlülüğünü en başından uygun bir şekilde ifa etseydi engellenebilirdi, diğer taraftan sözleşmeye uygun tüketim malı hâlinin gerçekleştirilmesi için artık gereklidir.
- 58 Bundan başka, satıcının finansal çıkarları sadece Yönerge'nin 5. maddesinin 1. fıkrası uyarınca iki senelik zamanaşımı süresi ve kendisine Yönerge'nin 3. maddesinin 3. fıkrasının 2. bentinde açılan ikame tesliminden, bu tedbir satıcıya namakul masraflar doğuracağından ötürü ölçüsüz görüldüğünde kaçınma imkânı ile değil (krşl. Quelle Hükmü, paragraf 42), aynı zamanda Yönerge'nin 4. maddesinde onanan aynı sözleşme zinciri içindeki sorumlulara rücu etme hakkı ile de korunmaktadır. Satıcının Yönerge doğrultusunda tüketim malının teslimi anında mevcut her türlü sözleşme aykırılığında tüketici karşısında sorumlu olması olgusu (krşl. Quelle Hükmü, paragraf 40), sonuç olarak satıcının milli hukukun uygulanabilir düzenlemeleri uyarınca üreticiye, aynı sözleşme zinciri içindeki önceki bir satıcıya veya diğer bir aracı kişiye rücu edebilmesi ile dengelenmektedir.
- 59 Yönerge'nin 3. maddesinin 2. ve 3. fıkralarının bu yorumu, satım sözleşmesi uyarınca satıcının teslim edilen tüketim malının kurulumu ile yükümlü mü olduğundan bağımsızdır. Aslında, açıkçası Yönerge'nin 2. maddesi uyarınca, satım sözleşmesi ile sözleşmeye uygun tüketim malı hâli tayin edilir ve böylece özellikle neyin bir sözleşmeye aykırılık teşkil ettiği saptanır, yine de bu tip bir sözleşmeye aykırılık durumunda satıcının sözleşmenin kötü ifasını takip eden yükümlülükleri sadece bundan değil, bununla beraber bilhassa tüketicinin korunmasına ilişkin düzenlemelerden ve özellikle kapsamı bahsi geçen sözleşmenin hükümlerinden bağımsız ve icabında sözleşmede öngörülen yükümlülükleri aşabilen yükümlülükler öngören Yönerge'nin 3. maddesinden doğar.
- 60 Yönerge'nin 3. maddesinde böylece tüketicilere verilen, tüketicileri satım sözleşmesi uyarınca talep edebildikleri bir pozisyondan daha elverişli bir pozisyona koymayı amaçlamayan, sadece satıcı en başta sözleşmeye uygun bir tüketim malı teslim etseydi nasıl bir durum mevcut olacaktıysa onu gerçekleştirilmesi gereken hakların Yönerge'nin 7. maddesi uyarınca satıcı lehine aksi kararlaştırılamaz. Ek olarak Yönerge'nin 8. maddesinin 2. fıkrasından, Yönerge'nin asgari bir koruma öngördüğü ve üye devletlerin daha ağır düzenlemeler çıkara-

bildiği, ancak Birlik Kanun Koyucusu tarafından öngörülen garantilere ızzar edemediği anlaşılmaktadır (krşl. Quelle Hükümü, paragraf 36).

- 61 Satıcı sözleşmeye aykırı tüketim malının sökülümünü ve ikame olarak teslim edilmiş malın kurulumunu şahsen gerçekleştirmezse, tüketicinin karşılanmasını isteyebildiği sökülüm ve kurulum için gerekli masrafların tahkik edilerek ortaya çıkarılması milli mahkemenin görevidir.
- 62 Tüm bunları takiben Yönerge'nin 3. maddesinin 2. ve 3. fıkralarının, tüketici tarafından ayıbın ortaya çıkmasından evvel türü ve kullanım amacı uyarınca iyiniyetle kurulumu yapılmış sözleşmeye aykırı bir tüketim malının sözleşmeye uygun hâli ikame teslimi ile gerçekleştirildiğinde, satıcının, ya şahsen bu tüketim malının kurulduğu şeyden sökülümünü gerçekleştirmek ve ikame olarak teslim edilmiş tüketim malını bu şeyde kurmakla ya da bu sökülüm ve ikame olarak teslim edilmiş tüketim malının kurulumu için gerekli masrafları üstlenmekle yükümlü olduğu yönünde yorumlanması gerekir. Satıcının bu yükümlülüğü, onun satım sözleşmesinde, aslen satın alınan tüketim malını kurmakla yükümlenmiş mi olduğundan bağımsız varlık bulur.

Satıcının ayıplı tüketim malının sökülümüne ve ikame olarak teslim edilmiş tüketim malının kurulumuna ilişkin ölçüsüz masrafları üstlenmeyi ret etme imkânına ilişkin

- 63 C-65/09 sayılı dava dosyasında, başvuruda bulunan mahkeme ilk sorusu ile Yönerge'nin 3. maddesinin 3. fıkrasının 1. ve 2. bentlerinin, bunun, satıcının sözleşmeye aykırı tüketim malının bir ikamesinin tesliminden, bunun kendisine, bu tüketim malının kurulduğu şeyden sökülümünü ve ikame olarak teslim edilmiş tüketim malının bu şeyde kurulumunu gerçekleştirme yükümlülüğünden ötürü, tüketim malının sözleşmeye uygun olsaydı alacağı değer ve sözleşmeye aykırılığın ağırlığı ile karşılaştırıldığında ölçüsüz olacak masraflar doğuracağı gerekçesiyle milli hukuk uyarınca kaçınabilmesini gayrimümkün kıldığı yönünde mi yorumlanmasının gerektiğini bilmek istemektedir.
- 64 Gebr. Weber ile Alman ve Avusturya Hükümetleri bu soruya hayır cevabı verilmesini önermektedir. Yönerge'nin, sadece tek bir tedbir imkânının mevcudiyetinde, satıcıya ekonomik açıdan manasız masraflar yüklemeyi amaç edinemeyeceği; dahası Yönerge'nin 3. maddesinin 3. fıkrasının bu duruma ilişkin bir imare içermediği; bundan başka, böyle bir durumda bu maddenin sistematığı uyarınca 3. fıkranın 2. bentinde sınırlayıcı olmayarak sayılan kriterlerin evveliyetle dikkate alınmasının gerektiği; aslında, alternatif tedbir imkânının masrafları ile

bir karşılaştırmanın mümkün olmadığı, yine de bu tip bir ölçüsüzlüğün bu bentin geri kalan kriterleri aracılığı ile araştırılıp tespit edilebildiği; her halükârda bu düzenlemenin, bunun satıcıyı uygunsuz ekonomik mahzurlardan korumaya yönelik amacı açısından, alternatif tedbir imkânı yoksa dahi bu tip bir korumanın sağlandığı yönünde yorumlanmasının gerektiği ifade edilmektedir.

- 65 Bunun karşısında Belçika, İspanya ve Polonya Hükümetleri ile Komisyon bu soruya evet cevabı verilmesinden yanadır ve Yönerge'nin 3. maddesinin 3. fıkrasının 2. bentinden, bu düzenlemenin sadece nispi ölçüsüzlüğe işaret ettiğinin açıkça çıktığını, bu işaretin bundan başka Yönerge'nin on birinci gerekçesinde de onaylandığını ileri sürmektedir. Bu düzenlemenin hedefinin, tüketicinin, satıcıdan sözleşmeye uygun hâli, diğer türün satıcı için daha elverişli olacağına ve aynı sonuca götüreceğine karşın, bir türde gerçekleştirmesini isteyerek haklarını kötüye kullanabilmesini engellemek olduğu; bununla beraber sözleşmeye uygun hâlin gerçekleştirilmesinin iki türünün, tüketicinin aynı çıkarlarını, yani sözleşmesel yükümlülüklerin ifa edilmesine ilişkin çıkarını ve sözleşmeye uygun bir tüketim malı üzerinde tasarrufta bulunmaya ilişkin çıkarını, koruması gerekirken, bu çıkarların tali araçlar, yani satım ücretinde indirim ve sözleşmenin çözülmesi, ile korunulmadığı; satıcının mümkün olan tek tedbir türünden, bunun mutlak ölçüsüzlüğünden ötürü kaçınabileceğinin kabulü hâlinde, tüketicinin bu durumda artık sadece bahsi geçen tali araçlar üzerinde tasarrufta bulunabileceği, ki bunun satım sözleşmesinden doğan yükümlülüklerin müteakibi-yetini ayakta tutmaya öncelik veren 3. maddenin sistematiğine ve Yönerge'nin tüketicinin korunmasında yüksek bir seviye sağlama hedefine aykırı olduğu ifade edilmektedir. Diğer yandan Komisyon'un bulunduğu eklemeye göre, tek mümkün tedbirin, tüketicinin bu tedbirin gerçekleştirilmesine ilişkin çıkarı ile büyük bir orantısızlık içinde bulunacak bir çaba gerektireceği uç durumlarda, Yönerge'nin 3. maddesinin 3. fıkrasının 1. benti tabirince bir imkânsızlık durumunun mevcudiyeti mümkündür.
- 66 Buna ilişkin işarete bulunulması gerekir ki, Yönerge'nin 3. maddesinin 3. fıkrasının 1. benti uyarınca tüketici, satıcıdan öncelikle tüketim malının ivazsız ıslahını veya ivazsız bir ikame teslimi isteyebilir, yeter ki bu imkânsız veya ölçüsüz olmasın.
- 67 Yönerge'nin 3. maddesinin 3. fıkrasının 2. benti uyarınca bir tedbir, tüketim malının sözleşmeye aykırılık olmasaydı alacağı değer açısından, sözleşmeye aykırılığın ağırlığını dikkate alarak ve alternatif tedbir

- imkânından tüketiciye fazla sıkıntı vermeden yararlanılabilir miydi sorusunun değerlendirilmesinden sonra, alternatif tedbir ile karşılaştırıldığında satıcıya namakul masraflar doğuracaksa, ölçüsüz kabul edilir.
- 68 Bu sebeple tespit edilmesi gerekir ki, her ne kadar Yönerge'nin 3. maddesinin 3. fıkrasının 1. benti mutlak ölçsüzlük durumlarını da kapsayabilir şekilde geniş kaleme alınmış olsa da, 3. maddenin 3. fıkrasının 2. benti, "ölçsüz" kavramını sadece diğer tedbir imkânı ile bağlantılı tanımlamakta ve böylece sadece nispi ölçsüzlük durumları ile sınırlamaktadır. Dahası Yönerge'nin 3. maddesinin 3. fıkrasının sistematığı ve lafzından, bunun ilk sırada öngörülen iki tedbire, yani sözleşmeye aykırı tüketim malının ıslahına ve ikame teslimine, işaret ettiği anlaşılmaktadır.
- 69 Bu tespitler Yönerge'nin on birinci gerekçesi tarafından desteklenmektedir, bu gerekçe uyarınca diğerleri ile karşılaştırıldığında namakul masraflar doğuran tedbirler ölçsüzdür ve masrafların namakul mu olduğu sorusunun cevaplanmasında, bir tedbirin masraflarının diğer tedbirin masraflarından açıkça daha yüksek mi olduğu, belirleyici olmalıdır.
- 70 Her ne kadar, Gebr. Weber ve Alman Hükümeti'nin ileri sürdüğü gibi, bu on birinci gerekçenin kimi tercümelemleri, bunlar arasında özellikle Almancası, çoğul hâlinde diğer tedbirlere ("diğerleri") işaret ettiklerinden ötürü yeterince açık olmasa da, tercümelerin büyük bir kısmı, örneğin İngilizcesi, İtalyancası, Felemenkçesi ve Portekizcesi, yasa koyucunun bu gerekçede, tıpkı Almancası da dahil olmak üzere bütün tercümelerde tekil formu kullanan Yönerge'nin 3. maddesinin 3. fıkrasındaki gibi, sadece bu düzenlemede ilk sırada öngörülen diğer tedbir imkânına, yani sözleşmeye aykırı tüketim malının ıslahına veya ikame teslimine, işaret etmek istediği konusunda hiç bir kuşkuya yer bırakmamaktadır.
- 71 Sonuç olarak, Birlik Yasa Koyucusu'nun, ayıplı tüketim malının ıslahından veya ikame tesliminden kaçınma hakkını, satıcıya sadece imkânsızlık veya bir nispi ölçsüzlük durumunda sağlamak istediği görülmektedir. Böylece, bu iki tedbirden sadece biri mümkün olursa, satıcı, sözleşmeye uygun tüketim malı hâlinin gerçekleştirilebildiği bu tek tedbirden kaçınamaz.
- 72 Birlik Yasa Koyucusu tarafından Yönerge'nin 3. maddesinin 3. fıkrasının 2. bentinde verilen bu karar, Belçika ve Polonya Hükümetleri ile Komisyon tarafından öne sürüldüğü gibi, sözleşmenin iki tarafının

çıkartı doğrultusunda Yönerge'nin, sözleşmenin öncelikli olarak öngörülen iki tedbirden birinin yardımı ile ifa edilmesini, sözleşmenin çözülmesine veya satım ücretinde indirimle yeğlemesi olgusuna dayanmaktadır. Ek olarak bu karar kendini, tüketicinin korunmasında aynı seviyenin kendisini son sayılan iki tali araç ile, sözleşmeye uygun hâlin gerçekleştirilmesindeki gibi sağlatmamasıyla açıklamaktadır.

- 73 Sonuç olarak, Yönerge'nin 3. maddesinin 3. fıkrasının 2. benti, bir milli yasa kuralının satıcıya, mümkün olan tek tedbirden bunun mutlak ölçüsüzlüğü gerekçesiyle kaçınma hakkı vermesini gayrimümkün kılmaktadır, buna karşın bu madde satıcının haklı finansal çıkarlarının, bu hükmün 58. paragrafında tespit edildiği gibi, Yönerge'nin 4. ve 5. maddelerinde öngörülene ek etkin bir şekilde korunmasına müsaade etmektedir.
- 74 Bu bağlamda, başvuruda bulunan mahkemenin incelediği, sözleşmeye aykırı tüketim malının ikamesinin tesliminin mümkün olan tek tedbir türü olarak, sözleşmeye aykırı tüketim malının kurulduğu şeyden sökülmesi ve ikame olarak teslim edilmiş tüketim malının kurulması gereğinden ötürü ölçüsüz masraflar doğuracağı özel durum açısından işaretle bulunulması gerekir ki, Yönerge'nin 3. maddesinin 3. fıkrası, tüketicinin sözleşmeye aykırı tüketim malının sökülmesine ve ikame olarak teslim edilmiş tüketim malının kurulmasına ilişkin masrafların karşılanmasına yönelik talebinin, gerekli olduğu takdirde, tüketim malının sözleşmeye uygun olsaydı alacağı değer ve sözleşmeye aykırılığın ağırlığı ile orantılı bir meblağ ile sınırlandırılmasını gayrimümkün kılmamaktadır. Bu tip bir sınırlama tüketicinin sözleşmeye aykırı tüketim malının ikamesinin teslimini isteme hakkına açıkçası bir etkide bulunmamaktadır.
- 75 Bu çerçevede altı çizilmesi gerekir ki, 3. madde satıcının sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kötü ifa etmesi karşısında tüketiciye, sözleşmenin zayıf tarafı olarak, kapsamlı ve etkili bir koruma sağlayıp, bunun yanında satıcı tarafından ileri sürülen ekonomik çekincelerin dikkate alınmasına da müsaade ederek, tüketicinin ve satıcının çıkarları arasında adil bir denge kurmalıdır.
- 76 Böylece başvuruda bulunan mahkemenin, mahkeme beklemeye alınan davada tüketicinin sözleşmeye aykırı tüketim malının sökülmesine ve ikame olarak teslim edilmiş tüketim malının kurulmasına ilişkin masrafların karşılanmasına yönelik talebinde indirimle gidilmesinin mi gerektiğini incelediğinde, bir taraftan tüketim malının sözleşmeye uygun

olsaydı alacağı değeri ve sözleşmeye aykırılığın ağırlığını, diğer taraftan Yönerge'nin tüketicinin korunmasında yüksek bir seviyenin sağlanması yönündeki amacını dikkate alması gerekecektir. Bu tip bir indirim gitme imkânı buna göre, tüketicinin sözleşmeye aykırı tüketim malını ayıbın ortaya çıkmasından evvel türü ve kullanım amacı uyarınca iyiniyetle kurduğu durumlarda, tüketicinin bu masrafların karşılanmasına yönelik hakkının uygulamada içinin boşaltılması sonucuna götüremez.

- 77 Son olarak, bahsi geçen masrafların karşılanmasına yönelik talepte indirimle gidilmesi durumunda, tüketiciye, Yönerge'nin 3. maddesinin 5. fıkrasının son satırı uyarınca, sözleşmeye aykırı tüketim malının bir ikamesinin teslimi yerine satım ücretinde uygun bir indirim veya sözleşmenin çözülmesini isteme imkânının sağlanması gerekir, zira tüketicinin ayıplı tüketim malının sözleşmeye uygun hâlinin gerçekleştirilmesini sadece masrafların bir kısmını üstlenerek elde edebilmesi olgusu, onun için fazla sıkıntı teşkil eder.
- 78 Tüm bunları takiben Yönerge'nin 3. maddesinin 3. fıkrasının, bunun, bir milli yasa kuralının satıcıya, tek mümkün tedbir olan sözleşmeye aykırı tüketim malının ikamesinin tesliminden, bunun kendisine, bu tüketim malının kurulduğu şeyden sökülmesini ve ikame olarak teslim edilmiş tüketim malının bu şeyde kurulmasını gerçekleştirme yükümlülüğünden ötürü, tüketim malının sözleşmeye uygun olsaydı alacağı değer ve sözleşmeye aykırılığın ağırlığı ile karşılaştırıldığında ölçüsüz olacak masraflar doğuracağı gerekçesiyle kaçınma hakkı sağlanmasını gayrimümkün kıldığı yönünde yorumlanması gerekir. Buna karşın 3. maddenin 3. fıkrası, tüketicinin ayıplı tüketim malının sökülmesine ve ikame olarak teslim edilmiş tüketim malının kurulmasına ilişkin masrafların karşılanmasına yönelik talebinin bu tip bir durumda, satıcı tarafından uygun bir meblağın üstlenilmesi ile sınırlandırılmasını gayrimümkün kılmaz.

Masraflar

- 79 Beklemeye alınan davanın tarafları için bu dava, başvuruda bulunan mahkemedeki derdest hukuki uyuşmazlıktaki bir ara uyuşmazlıktır. Masraflara ilişkin karar, bu sebepten bu mahkemenin görevidir. Açıklamaların Divan önünde ibrazı için diğer katılanların yaptıkları masrafların tazmini kabil değildir.

Bu gerekçelere dayanarak, Divan'ın (Birinci Daire) verdiği hüküm:

1. 25 Mayıs 1999 tarihli Tüketim Malları Satımının ve Tüketim Malları için verilen Garantilerin Belirli Bazı Yönleri Hakkında 1999/44 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Yönergesi'nin 3. maddesinin 2. ve 3. fıkralarının, tüketici tarafından ayıbın ortaya çıkmasından evvel türü ve kullanım amacı uyarınca kurulmuş sözleşmeye aykırı bir tüketim malının sözleşmeye uygun hâli ikame teslimi ile gerçekleştirildiğinde, satıcının, ya şahsen bu tüketim malının kurulduğu şeyden sökülümünü gerçekleştirmek ve ikame olarak teslim edilmiş tüketim malını bu şeyde kurmakla ya da bu sökülüm ve ikame olarak teslim edilmiş tüketim malının kurulumu için gerekli masrafları üstlenmekle yükümlü olduğu yönünde yorumlanması gerekir. Satıcının bu yükümlülüğü, onun satım sözleşmesinde, aslen satın alınan tüketim malını kurmakla yükümlenmiş mi olduğundan bağımsız varlık bulur.
2. 1999/44 sayılı Yönerge'nin 3. maddesinin 3. fıkrasının, bunun, bir milli yasa kuralının satıcıya, tek mümkün tedbir olan sözleşmeye aykırı bir tüketim malının ikamesinin tesliminden, bunun kendisine, bu tüketim malının kurulduğu şeyden sökülümünü ve ikame olarak teslim edilmiş tüketim malının bu şeyde kurulumunu gerçekleştirme yükümlülüğünden ötürü, tüketim malının sözleşmeye uygun olsaydı alacağı değer ve sözleşmeye aykırılığın ağırlığı ile karşılaştırıldığında ölçüsüz olacak masraflar doğuracağı gerekçesiyle kaçınma hakkı sağlamasını gayrimümkün kıldığı yönünde yorumlanması gerekir. Buna karşın 3. maddenin 3. fıkrası, tüketicinin ayıplı tüketim malının sökülümüne ve ikame olarak teslim edilmiş tüketim malının kurulumuna ilişkin masrafların karşılanmasına yönelik talebinin bu tip bir durumda, satıcı tarafından uygun bir meblağın üstlenilmesi ile sınırlandırılmasını gayrimümkün kılmaz.

İmzalar

